

Сухобока О.І.

студентка,

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

ІСТОРІЯ СТРІТ-АРТУ: СТАНОВЛЕННЯ ВУЛИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ (1990–2021)

Один з наймолодших напрямків мистецтва зовсім недавно пережив своєрідну трансформацію і вийшов за межі студій і майстерень, галерей і музеїв. Щоб зануритися в історію появи вуличного мистецтва в нашій країні, дізнатися про існуючі тенденції розвитку українського стріт-арту, познайомитися з найяскравішими проектами, досить знати його походження. З історії стріт-арту, як особливої форми мистецтва, відомо, що він зародився в місті, яке сьогодні стало центром світової культури. Мова тут йде про Нью-Йорку. У 60-х роках, місцеві вуличні угруповання позначали належну їм територію різними написами. У той час вони самі не підозрювали, що таким чином сформуvalи першу течію в історії графіті і стріт-арту.

Що ж стосується нашої країни, то в цей час про такий напрямок в мистецтві тут ще не чули. Крім того, в ці роки Україна ще не була окремою державою. Тільки під час проголошення незалежності, в нашу країну поступово почала проникати сучасна творчість і різні закордонні тенденції. І в цьому сенсі стріт-арт не був винятком. Для України в 90-ті більш характерним став, так званий стиль, муралізм. Художники цього напрямку, як полотно для зображень, використовували стіни будинків. Оригінальний і своєрідний, в той час, настінний живопис виконував не тільки естетичну функцію, але і ніс велике смислове навантаження, зачіпаючи гострі соціальні питання, які хвилювали молодь і суспільство.

В даний час переважає кількість художників дотримуються одностайної думки, що за кордоном, такий перебіг мистецтва як стріт-арт, повільно йде в захід, в той же час як в Україні він отримав друге дихання і став охоплювати все більше території (цей час приблизно припадає на кінець 90-их і початок 2000-их років). Якщо зараз подивитися навколо, то багато вулиць і мостові заповнюються і привертають погляд неоднозначними ілюстраціями, які поступово викликають інтерес не тільки у місцевого населення, але і у європейських колег.

На сьогодні, що ж стосується України, то наші галереї адаптуються і приймають нові течії мистецтва. Показовою стала виставка Art Kyiv Contemporary в 2010 році, де під стріт-арт відвели окремий павільйон. Гостем фестивалю став легендарний Гаральд Негелі, вуличні роботи якого в 1970-х порушували спокій консервативної Європи. З українських вуличних художників були представлені Гомер, Vova Vorotnirov і Apl 315.

Можна точно сказати, що український стріт-арт дуже активно розвивається, і в цьому може переконалися кожен, з його допомогою багато авторів доносять до людей інформацію про наболілі проблеми сучасної України.

Україна потихеньку зникає до стріт-арт-проектів і стає бажаним полотном для іменитих урбан-художників. У Києві вже відзначилися Фінтан Маги, Гвідо ван Хелтен, Okuda і Kenor, Vhils, Nuncia і інші. При цьому українські майстри малюють не гірше світових зірок.

Візитівкою Києва можна назвати муралі Володимира Манжоса та Олексія Бордусова (Interesni Kazki). Інтересні казки – ветерани українського руху. Дует художників АЕС (Олексій Бордусов) і Waone (Володимир Манжос) працює в жанрі муралізму і відомий далеко за межами країни завдяки своїм яскравим масштабним фрескам. Раніше хлопці були графітчиками, але одного разу зрозуміли, що малювати сюжети і незвичайних героїв набагато цікавіше. Їх надихають міфи, природа і культура різних країн. Дует підкреслює контраст між сучасним суспільством і загиблими цивілізаціями. Володимир і Олексій багато подорожують і працюють в різних країнах світу.

Стіни Львова та західноукраїнських сіл своїми композиціями прикрашає Сергій Радкевич. Його роботи чіпляють новим трактуванням біблійних сюжетів і зверненням до іконопису. Сергій відомий у Франції, Польщі та інших країнах.

Яскравими фарбами зустрічають перехожих Одеські дворики. Відразу кидається в очі величезна фреска з видатними міськими персонажами на стіні готелю «Geneva City» від групи «Reach».

У Кам'янець-Подільському заворожує мурал «Сіячі снів» від колективу «Добрі люди». А в Хмельницькому «Дівчинка з кульками» групи «M97».

APL315 – молодий перспективний український автор. Багато років працює на вулиці, але увагу українських і російських мистецтвознавців і арт-дилерів привернув своїми експресивними творами на полотні.

Ura / Jura Magadeur – автор розтиражованого графіті (зображення крокодила, яскравий приклад абсурдної пропаганди і logo-writing). Колишній учасник групи Psia Krew. Фотограф і документаліст українського стріт-арту.

Гомер – екс-учасник групи Psia Krew. Останнім часом займається вивченням основ феномена графіті.

EPS – тріо постграффіті-райтерів з Ялти. Експерименти з рейтингу група поєднує з лайф-стайл-фотографією.

Дивовижний «настінний живопис» є у всіх куточках України. Наші муралі яскраві, щирі, злободенні, ніжні, сильні, чарівні. Вони дуже різні, але завжди про життя і в ім'я нашої держави!